

ILUCIDARE

HORIZON
2020

Creative
Europe

PERSBERICHT

6 ERFGOEDPROJECTEN GERICHT OP INNOVATIE EN INTERNATIONALE RELATIES GENOMINEERD VOOR DE EERSTE EDITIE VAN DE SPECIALE ILUCIDARE PRIJZEN

Brussel, 28 mei 2020

Het ILUCIDARE Consortium, de Europese Commissie en Europa Nostra kondigen met trots de genomineerde projecten aan voor de 2020 en allereerste editie van de speciale ILUCIDARE prijzen in het kader van de European Heritage Awards / Europa Nostra Awards! Deze projecten zijn prachtige voorbeelden van erfgoedprojecten gericht op innovatie en internationale betrekkingen in heel Europa.

De **6 genomineerde projecten voor de speciale ILUCIDARE prijzen 2020** zijn:

Erfgoed-innovatie

- Slimme erfgoedstad, FRANKRIJK/PORTUGAL/SPANJE
- **Bolwerk Sint Jan, 's-Hertogenbosch, NEDERLAND**
- TYPA - Estlands druk- en papiermuseum, Tartu, ESTLAND

Erfgoed-diplomatie

- Archeologie voor een jonge toekomst, ITALIË/SYRIË
- De Vrienden van het Tsjechisch Erfgoed, VERENIGD KONINKRIJK
- Het Oppenheimhuis, Wrocław, POLEN

“De projecten op de shortlist van de speciale ILUCIDARE prijzen tonen aan dat cultureel erfgoed ertoe doet en waarde creëert voor Europa. Door hedendaagse en historische technieken te combineren, geavanceerde oplossingen te ontwikkelen en gebruik te maken van het cultureel erfgoed om de dialoog tussen mensen en het wederzijds begrip te bevorderen, laten deze projecten zien dat het cultureel erfgoed een strategische troef is voor innovatieve, creatieve, open en coöperatieve samenlevingen. Namens het ILUCIDARE consortium beveel ik de genomineerde projecten aan voor hun voortreffelijke werk en toewijding. We hopen echt dat uw succesverhalen zullen inspireren en het innovatieve gebruik van cultureel erfgoed voor duurzame ontwikkeling en culturele uitwisseling in Europa en daarbuiten zullen vergemakkelijken”, verklaarde **Koen Van Balen**, ILUCIDARE projectcoördinator (KU Leuven, België).

“De speciale ILUCIDARE prijzen illustreren hoe cultureel erfgoed een brug slaat tussen ons verleden, ons heden en onze toekomst. Ze brengen het enorme potentieel van het gemeenschappelijke Europese erfgoed aan het licht om innovatie te bevorderen en de positieve rol van de EU in de wereld te versterken middels internationale culturele samenwerking. In deze moeilijke tijden zijn de genomineerde projecten voor de onlangs gelanceerde speciale ILUCIDARE prijzen een ware inspiratiebron voor ons allen. Het zijn ware kampioenen van de Europese talenten. Meer dan ooit moeten we nu de wereld van cultuur, erfgoed, innovatie en onderzoek mobiliseren en verenigen en onze wereldwijde samenwerkingsverbanden versterken. Ik feliciteer de genomineerde projecten die aantonen dat het cultureel erfgoed een krachtige katalysator is voor het herstel en de bloei van Europa”, aldus **Mariya Gabriel**, Europees commissaris voor innovatie, onderzoek, cultuur, onderwijs en jeugdzaken.

De 6 voorgedragen projecten zullen de ILUCIDARE gemeenschap inspireren, niet alleen hun collega's maar ook beleidsmakers om het erfgoed als een dynamisch en creatief domein te ondersteunen.

De twee winnaars van de speciale ILUCIDARE prijzen - één voor uitmuntende prestatie in erfgoed gestuurde innovatie en één voor uitmuntendheid in erfgoed gestuurde internationale betrekkingen - zullen in het najaar van 2020 worden bekendgemaakt.

De speciale ILUCIDARE prijzen worden mede mogelijk gemaakt door het onderzoeks- en innovatieprogramma [Horizon 2020](#) van de Europese Unie, in aanvulling op het programma [Creatief Europa](#) voor cultuur en de audiovisuele sector van de Europese Unie, dat de Europese erfgoedprijzen / Europa Nostra-prijzen ondersteunt.

PRESS CONTACTS

ILUCIDARE

Clémentine Daubeuf,
Communication manager
cdaubeuf@keanet.eu
+32 2 289 26 09

Europa Nostra

Lorena Aldana, European Policy
Coordinator
lao@europanostra.org,
M +32 496 73 82 46

European Commission

Susanne Conze,
susanne.conze@ec.europa.eu
+32 2 298 02 36

FIND OUT MORE

[ILUCIDARE website](#)

[Photos](#) and [Videos](#)

[Europa Nostra website](#)

DE 6 GENOMINEERDE PROJECTEN

Erfgoed innovatie

[Slimme erfgoedstad, FRANKRIJK/PORTUGAL/SPANJE](#)

Slimme erfgoedstad (Smart Heritage City) is een door de EU gefinancierd Europees samenwerkingsproject dat een technologische oplossing heeft ontwikkeld om het beheer van historische stadscentra te verbeteren. Het wordt getest in de Spaanse stad Ávila. Het project is ontwikkeld door een consortium van zeven Spaanse, Franse en Portugese instellingen. *"Door de ontwikkeling van een netwerk van sensoren gekoppeld aan een onafhankelijk online en open source evaluatie-instrument, is dit project een briljant voorbeeld van technische innovatie in de erfgoedsector. Tegelijkertijd is het ook een voorbeeld van een vernieuwende samenwerking, omdat het innovaties die op andere gebieden zijn ontwikkeld, toepast op erfgoed. De slimme en originele oplossing pakt verschillende aspecten van erfgoedbeheer op een integrale manier aan, inclusief milieu- en veiligheidsvraagstukken, wat leidt tot betere besluitvorming. Het heeft ook een enorm potentieel om te worden nagevolgd in andere stedelijke erfgoedcontexten in heel Europa"*, aldus de ILUCIDARE jury.

Contact: Rosa Ruiz Entrecanales, Archeoloog, Gemeente Ávila;
r Ruiz@ayuntavila.com; +34 630479896

Bolwerk Sint Jan, 's-Hertogenbosch, NEDERLAND

Met dit restauratieproject is een voormalig bolwerk in de stad 's-Hertogenbosch, een militair-historisch object dat dateert uit de 16de eeuw, op innovatieve wijze gerestaureerd en herontwikkeld. De structuur van het bolwerk en de verbinding met de stad is met moderne architectuur en materialen hersteld en het rijke verleden van de locatie aan de oever van de Dommel is zichtbaar gemaakt.

De dreiging van het stijgende waterpeil aan het einde van de 20ste eeuw leidde tot de noodzaak om de historische waterkerende functie van de vestingwerken om de binnenstad van 's-Hertogenbosch te herstellen. In plaats van uitsluitend herstel en restauratie, koos de gemeente voor een integraal herinrichtingsplan van de voormalige stadsomwalling.

De herontwikkeling van het Bolwerk Sint Jan omvatte het creëren van een nieuw erfgoed- en bezoekerscentrum met horeca en andere voorzieningen, dat dienst doet als een nieuw sociaal knooppunt in de stad. Door de relatie tussen de gebouwde omgeving en de historische waterwegen te herstellen is een vergeten deel van het verleden weer gearticuleerd, enerzijds lokaal, anderzijds op regionale schaal als onderdeel van het verdedigingsnetwerk de Zuiderwaterlinie. Het project is in twee fasen uitgevoerd. Van september 2013 tot december 2015 is het nieuwe gebouw ontwikkeld. Van januari 2016 tot januari 2019 zijn verdere werkzaamheden uitgevoerd, zoals het dakpark, voorzieningen voor de horeca, de aanlegsteiger en aanlegplaats voor de rondvaartboten en de realisatie van de zogenaamde archeocrypte waar de archeologische vondsten met 3D-animaties en Augmented Reality techniek gepresenteerd worden.

Met de herinrichting van het Bolwerk Sint Jan is een authentiek element van het stadsbeeld van 's-Hertogenbosch hersteld. De combinatie van 'traditionele' restauratie en moderne architectuur, geïnspireerd op de Nederlandse vestingbouw, heeft de erfgoedwaarde van de stad vergroot.

Het terras, het gebouw en de voorzieningen zijn op creatieve wijze beschermd tegen hoogwaterstanden van de Dommel in winter en voorjaar. Dit is mogelijk door plaatsing van schotten als tijdelijke hoogwaterkering tussen de flankmuren van het Bolwerk. Hiermee wordt het achterliggende monument beschermd, zelfs bij extreem hoog water.

De gemeente is eigenaar van Bolwerk Sint Jan, dat wordt verhuurd aan een erfgoedvereniging, de vrijwilligersorganisatie "Kring vrienden van 's-

Hertogenbosch". De huur is niet alleen kostendekkend, maar zelfs tegen een marktconform tarief. De afdracht aan de gemeente wordt opnieuw geïnvesteerd, in restauratie en ontwikkeling van erfgoed. Het bezoekerscentrum wordt geleid door de vrijwilligersorganisatie, die op haar beurt een gedeelte van het gebouw onderverhuurt aan een horecaondernemer. Naast werkgelegenheid voor medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt biedt Bolwerk Sint Jan leerwerktrajecten aan binnen de horeca.

"Dit project is een schitterend voorbeeld van hoe nieuwe kennis en nieuwe ideeën kunnen worden ontwikkeld op het snijvlak van disciplines, in dit geval de combinatie van traditionele restauratie en moderne visualisatie en vormgeving. Het innovatieve aspect van de restauratie ligt in de hoogwaardige herbestemming en ontwikkeling van een historisch gebouw en tegelijkertijd in de aanpak van hedendaagse vraagstukken, zoals hoogwaterbescherming en de gevolgen van de klimaatverandering, en in de voorzieningen voor de lokale gemeenschap", aldus de ILUCIDAREjury.

Contact: Huibert Crijns, Project Manager, Afdeling Erfgoed, Gemeente 's-Hertogenbosch; h.crijns@s-hertogenbosch.nl, +31 6511 43 884

[TYPA - Estlands druk- en papiermuseum, Tartu, ESTLAND](#)

TYPA is gewijd aan het behoud van het print- en papiererfgoed en de verbetering van de internationale betrekkingen. Bezoekers kunnen de gerestaureerde machines uitproberen, waardoor de collectie van het museum kan fungeren als een volledig functionele drukkerij. Dit is een praktische oplossing die een evenwicht biedt tussen gebruik en behoud, inclusief het immateriële erfgoed van vaardigheden en kennis van het print- en papiererfgoed. De internationale samenwerking wordt onder meer gevoed door een artist-in-residence programma en het ontvangen van vrijwilligers via het Europees Solidariteitskorps. *"Het Estse Drukkerij- en Papiermuseum is een duidelijk voorbeeld van erfgoed geïnspireerde innovatie. De unieke opleidingsactiviteiten ondersteunen de collectieve overdracht van een kwetsbaar Europees immaterieel erfgoed. Het innovatieve aspect van dit museum ligt in het unieke concept, de combinatie van hedendaagse instrumenten en historische druk- en papiertechnieken, en het model van burgerparticipatie", aldus de ILUCIDARE-jury.*

Contact: Lemmit Kaplinski, Bestuurslid, TYPA Print and Paper Museum; lemmit@typa.ee; +3725118619

Erfgoed diplomatie

Archeologie voor een jonge toekomst, ITALIË/SYRIË

Dit initiatief zet schoolkinderen in Italië en Syrië aan om hun eigen, lokale geschiedenis te ontdekken door middel van archeologie en om deze geschiedenissen virtueel met elkaar uit te wisselen. Dit innovatieve programma heeft ertoe geleid dat de deelnemers in de leeftijd van 11 tot 14 jaar de waarde van de archeologie hebben ingezien, nieuwe plaatsen hebben ontdekt en zich sterker hebben verbonden met hun eigen omgeving. De online uitwisseling gaf veel studenten hun eerste ervaring met internationale culturele uitwisseling en een wederzijds begrip van gemeenschappelijk erfgoed. *"Archeologie voor een jonge toekomst is een sterk voorbeeld van hoe erfgoed kan leiden tot een dialoog tussen mensen. Dit project bevordert interculturele uitwisseling en wederzijds begrip tussen studenten, docenten en lokale gemeenschappen uit Italië en Syrië. Het is een kleinschalig project met een bottom-up benadering en een bescheiden budget, waardoor het gemakkelijk te kopiëren is waar dan ook in Europa of daarbuiten"*, benadrukte de ILUCIDARE jury.

Contact: Stefania Ermidoro, Voorzitter, Associazione per la Valorizzazione dell'Archeologia e della Storia Antica (AVASA); director.avasa@gmail.com; +39 3349460177

De Vrienden van het Tsjechisch Erfgoed, VERENIGD KONINKRIJK

De in het Verenigd Koninkrijk gevestigde organisatie Friends of Czech Heritage maakt het belang van het Tsjechische erfgoed zowel in het Verenigd Koninkrijk als in Tsjechië op vrijwillige basis bekend. Met beperkte middelen ondersteunt de organisatie natuurbeschermingsprojecten met kleine stimuleringsubsidies. In alle aspecten van hun werk werken de Vrienden van het Tsjechisch Erfgoed nauw samen met lokale organisaties, overheden en vrijwilligers. Elk jaar vinden minimaal vijf werkweken plaats, die elk één week duren en maximaal acht vrijwilligers omvatten. De ILUCIDARE jury prees de open aanpak van de organisatie: *"Er is een nauwe, op vertrouwen gebaseerde samenwerking tussen Britse en Tsjechische partijen, zowel vrijwilligers en professionals, die op basis van gelijkwaardigheid wordt uitgevoerd. Ook de gemeenschapsgerichte aanpak is prijzenswaardig"*.

Contact: Peter Jamieson, Voorzitter, The Friends of Czech Heritage; jamieson42@waitrose.com; +44 (0)208 348 2662, +44 (0) 7903076183

Het Oppenheimhuis, Wrocław, POLEN

De Duits-Poolse betrekkingen en het Duits-joodse erfgoed van Wrocław staan centraal in de activiteiten van de plaatselijke Stichting OPENHEIM. Dit multifunctionele culturele centrum beschikt over fragmenten van barokke en jugendstil-muurschilderingen, gotische en renaissance-steenfragmenten en gotisch metselwerk, die zorgvuldig zijn gerestaureerd. Parallel aan de restauratie werd een onderzoek naar de Duits-joods-Poolse sociale geschiedenis van het huis uitgevoerd. *"Het project is een duidelijk voorbeeld van hoe wederzijds begrip en interculturele uitwisselingen kunnen worden bevorderd door de veelzijdigheid van het cultureel erfgoed te onthullen. Tegelijkertijd dragen deze waarden bij aan en komen ze tot uiting in het behoud van het gebouw zelf. Vooral de nauwe verbondenheid van de conserveringswerken met de geschiedenis en de oorspronkelijke context van de site is prijzenswaardig"*, benadrukte de ILUCIDARE jury.

Contact: Agnieszka Smutek, Public relations, OPENHEIM; info@openheim.org, +48 601 656 335

OVER DE SPECIALE ILUCIDARE PRIJZEN

De speciale ILUCIDARE prijzen in het kader van de Europese erfgoedprijzen / Europa Nostra prijzen hebben tot doel de beste voorbeelden van door cultureel erfgoed gestuurde innovatie en internationale betrekkingen te selecteren en te stimuleren, en uitmuntende prestaties te ondersteunen en op te schalen.

De [Europese Prijzen voor het Cultureel Erfgoed / Europa Nostra Awards](#) worden sinds 2002 door Europa Nostra in samenwerking met de Europese Commissie uitgereikt en worden algemeen erkend als Europa's grootste eer op het gebied van cultureel erfgoed. Zowel de Europese Erfgoedprijzen/Europa Nostra-prijzen als het [ILUCIDARE project](#) zijn activiteiten die zijn opgenomen in het Europees [Framework for Action on Cultural Heritage](#) dat door de Europese Commissie is uitgebracht om de verdiensten van het [Europees Jaar van het cultureel erfgoed 2018](#) in stand te houden en op te schalen. De twee acties dragen bij aan de essentiële doelstellingen om de deelname aan en de toegang tot het erfgoed te vergroten, kennis en onderzoek te mobiliseren en de internationale samenwerking en wereldwijde partnerschappen te versterken via het cultureel erfgoed.

De speciale ILUCIDARE prijzen, die medegefinancierd worden door de programma's [Creative Europe](#) en [Horizon 2020](#), zijn een concreet voorbeeld van de wijze waarop synergiën tussen de EU-programma's kunnen worden opgebouwd om het effect ervan te vergroten.

Schrijf je in voor de volgende editie van de speciale ILUCIDARE prijzen!

Net als bij de 2020-editie van de European Heritage Awards / Europa Nostra Awards zullen in 2021 twee speciale ILUCIDARE prijzen worden uitgereikt: een voor uitmuntendheid in erfgoed-geleide innovatie en een voor uitmuntendheid in erfgoed-geleide internationale betrekkingen. De winnaars van de speciale prijzen worden geselecteerd uit alle ingediende inzendingen voor de vier categorieën van de European Heritage Awards en Europa Nostra Awards. De oproep tot het indienen van inschrijvingen voor de 2021-editie van de Awards is nu geopend en de aanvraagformulieren zijn beschikbaar op de [website](#) van de Awards. Dien uw voorbeeldproject in en deel uw expertise en succes!

Follow ILUCIDARE on social media

#ILUCIDARE #ILUCIDARESpecialPrizes
<https://ilucidare.eu>

ILUCIDARE is a European funded project which promotes heritage as a resource of innovation and international cooperation.

This project has received funding from the European Union's Horizon 2020 research and innovation programme under grant agreement No 821394.

The opinions expressed in this document reflect only the author's view and in no way reflect the European Commission's opinions. The European Commission is not responsible for any use that may be made of the information it contains.